Ч. 210 (12.866). Львів, субота 19. вересня 1931. Poczlowa oplatę zniaczono ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00 „, Піврічно 30·00 „, Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і замор. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Дещо про програму й тактику місцевих комуністів.

II. Обіжник ЦК КПЗУ про працю комуністів на терені „Рідної Школи".

Львів, 17. вересня 1931.

Друга частина резолюцій КПЗУ, оголошена в виданій учора брошурі, відноситься до внутрішнього стану партії, а попри те займається аналізою теперішнього господарського положення в Польщі, зокремаж на українських землях. Ми цієї групи резолюцій на цьому місці обговорювати не будемо. Зате перейдемо до обіжників ЦК КПЗУ. Перший з них відноситься до організації боротьби за українську школу і до праці комуністів „на терені „Рідної Школи".

Представивши на основі фактичних даних історичний хід ліквідації та утраквізації українського шкільництва, обіжник виходить із заложення, „що тільки рішуча боротьба широких мас... зможе припинити повну ліквідацію українського шкільництва і зможе вибороти українську школу на державний кошт". Тієї тези комуністи, очевидно, не видумали ні не винайшли, бо вона стара, старша від самих комуністів. Але річ у тому, що ця боротьба українських мас за „українську школу на державний кошт" має тепер відбуватися під проводом комуністів.

„Весь націоналістичний бльок — читаємо в обіжнику — українських буржуазних партій від УНДО-радикалів до УСДП, як і на всіх ділянках, так само і на ділянці боротьби за українську школу зрадив інтересам українського народу. Одинокою силою, що може і повинна організувати боротьбу найширших народніх мас за школу є тільки... КПЗУ".

Організувати цю боротьбу за школу треба при допомозі окремих „комітетів боротьби за українську школу". Їх комуністи мають засновувати по всіх селах і містах (низові комітети). Вони можуть об'єднуватися відтак у повітові комітети; а ці знов у загальному краєвому центральному комітеті. Для творення цих комітетів треба використовувати кружки „Рідної Школи" таким чином, щоби ці останні просто перетворювати у комуністичні комітети боротьби.

„Комітети боротьби за укр. школу — читаємо далі в цьому обіжнику-інструкції — мусять бути творені на підставі широкого, єдиного фронту з низу. Партія і революційні організації повинні широко закликати низові народні маси, *що ще йдуть за УНДО, радикалами, ОУН, УСДП до активної участи, як у виборах так і в роботі самих комітетів. Масовість при виборах комітетів, при розгортанні і веденні їх роботи, буде найкращим забезпеченням для цих комітетів щодо завоювання собі легальности*". (Підкр. наше — Ред.).

Конкретна програма діяльности для „комітетів боротьби" теж не нова і не видумана комуністами. Підвалиною цієї програми є боротьба за українську школу *на державний кошт* з рівночасним *поборюванням українського приватного шкільництва „Рідної Школи"*. Згідно з духом тієї програми треба поборювати обовязуюче шкільне законодавство, що обмежує та унеможливлює розвиток укр. школи (закон з 3. VII. 1924, розп. президента з 29. XI. 1930), старатись здобути для кожної громади українську школу, боротись за українські школи вищого ступня, за їх розбудову, за фахові українські школи, за український університет, за поширення сітки укр. державних гімназій, уч. семинарій, реальних шкіл, за 100 відсоткове охоплення державною школою дітей шкільного віку, за українського учителя в школі, проти „фашизації та клерикалізації шкіл", проти обмежування в правах українських дітей і шкільного персоналу, за укр. мову у внутрішньому житті школи і в її зносинах із владою, за безплатне навчання і за допомогу бідним шкільним дітям. Крім того комітети боротьби мають добиватися ухвал громадських рад про переведення місцевої школи на українську мову навчання, добиватись явочного запровадження української мови навчання".

Самозрозуміло, що як усяка масова акція так і ця вимагає поважних коштів. І тому то КПЗУ зарядкує цим обіжником збірку грошей на „Фонд боротьби за українську школу". До цілої акції треба, по думці обіжника притягати „Просвіти", кружки „Рідної Школи", „Луги", „Соколи", кооперативи, а якщо не притягати, то використовувати їх як „опорні пункти" в цілій акції.

Обіжник поборює „Рідну Школу" дуже завзято, а поборюючи цю установу, поборює і все її шкільництво. Це робить із засадничих причин, а саме тому, що КПЗУ є виключно — як це сказано — за шкільництвом, утримуваним на державні кошти, а крім того ще й тому, що

„На ділі захоплений УНДО фашистами і клерикалами провід „Рідної Школи" веде яскраво угодівську політику з польським, фашистівським табором, з його шкільною політикою, закликаючи фактично маси до примирення з тим жахливим утиском, з польонізацією і утраквізацією українського шкільництва... Вся політика націоналістично-клерикального проводу „Рідн. Школи" спрямована на відтягнення мас від справжньої боротьби за українську школу... Таку власне ролю має відіграти творення „Р. Ш." приватного українського шкільництва: відтягнути маси від боротьби за українську школу на кошт держави... Одурення мас вивіскою „Р. Ш." для оборони капіталізму і його інтересів — ось чого прагне ундо-радикальне керовництво „Рідної Школи". Тому ми виступаємо якнайгостріше проти всієї суті теперішньої „Р. Ш.", проти її филянтропійно-угодівського наставлення, проти цілої її виховної програми в школах, проти клерикально-фашистівського проводу".

Від такої оцінки „Рідної Школи" та її шкіл мусіли комуністи дійти і до гасла „ні сотика робітничо-селянських складок" на „Рідну Школу". Натомість усі гроші, зібрані на „Р. Ш.", повинні йти на комуністичний „Фонд боротьби за українську школу".

„Гуртки „Р. Ш." повинні виносити спеціяльні ухвали не давати зібраних коштів у руки проводу централі, як ворожому до боротьби за національне визволення українського народу, до боротьби за українську школу. Там, де є можливість, місцевий гурток „Р. Ш." використовує зібрані кошти на допомогу бідним дітям у свому селі",

якщо, очевидно, тих грошей не можна з якихнебудь причин передати комуністичному „комітетові боротьби за укр. школу".

Не один тільки обіжник, який відноситься до справ шкільництва і „Рідної Школи"! Та є ще й інші, в яких мова про „працю" комуністів в інших українських установах. Ними займемося в чергових числах „Діла".

Одначе, вже кинемо критичним оком на цілість комуністичної програми й тактики на нашому національному терені, не можемо з уваги на щойно обговорений обіжник не висловити побажання на адресу „Рідної Школи", щоби вона занялася якнайпильніше обговореною щойно комуністичною „працею", зокрема, щоби вглянула бистрим оком в усі комірки своєї організації, та старалася відтяжити їх від усіх „співчуваючих" комуністичним експериментам елементів, якщо не хоче наражувати своєї екзистенції на поважну загрозу.

Апеляційна розправа засуджених у Стрию за шпіонажу.

Апеляційна розправа проти Володимири Середницької, абсольвентки уч. семинарії зі Стрия і проти Улицького теж зі Стрия, засуджених у процесі в Стрию в червні ц. р. під закидом шпіонажі (арт. 5. розпор. През. з 1928 р.) — перша на рік, а другий на місяць важкої вязниці — відбулася 17. вересня у Львові при замкнених дверях. Стрийський присуд змінено таким чином, що обє: Середницька дістала кару 2 і пів року тюрми, а Улицький 6 місяців. Обор. д-р Старосольський заповів внесення касації.

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 12. września 1931 r. Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 201. czasopisma „Dilo" z daty Lwów dnia 9 września 1931 r. do sygn. VI. I. Pr. 428/31 na posiedzeniu niejawnem w dniu 12. września 1931 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 8 września 1931 r. przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" № 201 z daty Lwów, dnia 9 września 1931 r. zawierającego: 1) w artykule p. t. „Mobilizacja i manewry" w ustępie od słów „wże w ostatnich" do słów „podij Sojuzem Narodn", 2) w artykule pt. „Piśla napadu" w ustępie od słów „w Peczeniżyni wid" do końca artykułu znamiona ad 1) zbrodni z § 65 a) uk. ad 2) występku z § 300 uk., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. — Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dzup. Nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej ustępów artykułów ma na celu ad 1) imputowaniem rządzącym wykorzystanie czynów przestępnych dla swoich celów, szerzyć pogardę i nienawiść przeciw administracji Państwa, ad 2) nieprawdziwemi twierdzeniami i przekręceniem faktów poniżyć w powadze zarządzenia władz bezpieczeństwa pod względem ich urzędowania w zakresie obowiązku utrzymania bezpieczeństwa i pobudzić innych do wzgardy i nienawiści przeciw tymże władzom co odpowiada znamionom zbrodni z § 65a) uk i występku z § 300 uk. Według §§ 487, 489, 493 pk oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.

Przewodniczący: Medynski wr. Protokulant: W. Mikuszowski wr.

Za zgodność: Lipanowicz starszy sekretarz.

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 12. września 1931 r. Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 203 czasopisma „Dilo" z daty Lwów dnia 11. września 1931 r. do sygn. VI. I. Pr. 432/31 na posiedzeniu niejawnem w dniu 12. września 1931 po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 10 września 1931 r. przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" Nr. 203 z daty Lwów dnia 11 września 1931 r. zawierającego: 1) w artykule pt. „Szcze pro kooperatywy Dubenszczyny" od słów „Cej sposib" do słów „nida u świti", od słów „U ciomu misteczku" do słów „ne zaczynaje", od słów „Ale najcharakterystycznijszym" do słów „strasznyj zapach", od słów „Zahalna kara" do słów „jiji istnuwannia", od słów „I czy win uważaje" do słów „zakony i ciły" i od słów „odnacze sprawy" do końca artykułu, 2) w artykule pt. „Rewiziji i aresztuwannia" od słów „I todi komendant" do końca artykułu, 3) w artykule pt. „Z sudowoji sali" od słów „pro wartist" do słów „wijta Szczerbićkoho" znamiona ad 1. 2) występku z § 300 uk., ad 3) wyst. z art. VIII. ustawy z dnia 17/12 1862 Dzdp. Nr. 8 z r. 1863. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzial. redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17 grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 Dzpp. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma celu ad 1) 2) nieprawdziwemi twierdzeniami i przekręcaniami faktów poniżyć w powadze zarządzenia Władz bezpieczeństwa pod względem ich urzędowania w zakresie obowiązku wykonywania poruczonych im sieczeń oraz utrzymania bezpieczeństwa publicznego, nadto pobudzić innych do wzgardy i nienawiści przeciw tym Władzom, ad 3) ma na celu rostrząsanie siły środków dowodowych z powodu będącej jeszcze w toku rozprawy karnej, co może wywrzeć na opinję publiczną wpływ wyprzedzający orzeczenie Sądu, co odpowiada znamionom występku z § 300 uk. i art. VIII. ust. z 17/12 1862 Nr. 8/1863. Według §§ 487, 489, 493 pk., oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.

Przewodniczący: Medyński wr. Protokulant: Mikuszowski wr.

Za zgodność: Lipanowicz starszy sekretarz.

Оборона прав рідної мови

в гр.-кат. церкві.

II.

Польські формулярі. — Священики „парохіяльними урядовцями"! — Кари, присуди й касація Найвищого Суду. — Чортківське староство не дає за виграну.

Понад усякий сумнів ствердужуемо, що за часів Австрії впродовж довгих років не було „іншого погляду", як висловлений Найвищим Судом у Варшаві, який мав би претенсію признати йому слушність, а спеціяльно не було тих „інших публичних оглядів, які обіймалиб ділання (розум. гр.-кат. парохів) „представлене в згаданім присуді Найв. Суду у Варшаві" (24. V. 1930. II. З. К. 686).

В 1929 р. видало польське мін-ство справедливости ті самі формулярі свого видання № 1. під тою самою назвою і на основі того самого розпорядку б. австр. мін-ства справедливости „Спис случаїв смерти для парохіяльних Урядів, Мін Справедл. Ч. 5122/1900 Пр. 13771/28 М. для повітових Судів" (вже без ц. к.), а пізніше вже „до городських Судів" також на підставі досі обовязуючого — вище цитованого — рескрипту мін-ства внутр. справ з 9. III. 1900 ч. 3257 мін. справедл. Ч. 5122/1900, але вже під зміненою назвою „Спис случаїв смерти **для парохіяльних урядників" (sic).** На цих, лише у польській мові виданих друках, гр.-кат. парохи висилали згадані виказы до городських судів по українськи, хоча перехрещено їх на „парохіяльних урядників".

Щойно при кінці 1929 р. повітове староство в Чорткові першим своїм розпорядженням з дня 23. IX. 1929 ч. 8359 і дальшим з 9. X. 1929 ч. 6709/29 та ще „пригадкою" з дня 14. I. 1931 ч. 4927/30 „просить, грозить, пригадує і т. д. обовязок гр.-кт. парохів як урядників цивільного стану по думці язикового **розпорядку з 1924 р.** вживати державну мову". В той спосіб помаленьку, літами від 1928—1930 р., приготовлялась незамітно і без розголосу ціла кампанія проти законом оправданих виказів померших осіб і нешлюбних дітей у рідній мові!

За тими — чи не першими в цілій Польщі,— погрозами пішли відомі кари і карні накази в дорозі адміністраційно-карній, вимірені окружним судом в Чорткові, який наложені староством кари підносив до найвищого виміру у сумі 100 зол.

Всі ті накази, через спротив інтересованих гр.-кат. парохів, були предметом окремих судових розправ, а вкінці в дорозі касацій Найв. Суд у Варшаві рішив в своїм основнім рішенню (оречення II. З. К. 483/30, II. З. К. 686/29, II. З. К. 674/30 і богато ін.), що: „закон з 31. VII. 1924 ВДЗ. № 73 п. 724 про державну мову не містить ніякої карної санкції, **ані навіть побіжної декляраціі,** що незастосування себе до її приписів має підлягати карі, а тому візвання судової чи політичної влади, які є скермовані до гр.-кат. парохів і поручають їм, з покликанням на цитований закон, предкладати властям урядові виказы і виписки з метрикальних книг у державній мові, хоч би получені з загрозою, що неприміненя себе до того поручення буде каране в дорозі карно-адміністраційній, — не може заступити бракуючої в законі карної санкції. Бо політичні власти можуть загрожувати карами тільки в тих випадках, в яких уповажнюють їх до цього закони, а такого уповаження нема в законі про державну мову. Поклинкування себе на припис § 7. ціс. розп. з 20. IV. 1854 ВДЗ. австр. № 96 не видержує критики, бо — згідно з тим параграфом — карі, означеній у § 11. того розпорядку, підлягають проступки проти заборон, виданих політичними і поліційними властями **в обсягу ділання тих властей,** отже проступки проти заборон, видавати які доручили цим властям обовязуючі правні приписи".

Всі ті рішення повітового староства в Чорткові та присуди окружного суду в Чорткові, котрі ідентифікувалися з тими рішеннями, опиралися з одного боку на законі про державну мову (зак. з 31. VII. 1924 ВДЗ. № 73 п. 724), а з другого боку також на давних рескриптах і універсалах б. Австрії, за якої часів такий обовязок гр.-кат. парохів нібито мав істнувати!

Найвищий Суд в Варшаві не найшов ніякого правного припису, ані в обовязуючім тепер новім польськім законодавстві, ані в давнім законодавстві за часів б. Астрії, ухилив всі рішення та признав всякі кари і примус гр.-кат. парохів зладжувати виказы в державній (польській) мові за неуосновані!

Здавалось би, що в наслідку таких наглядних доказів дотеперішньої богато-літньої практики справу остаточно полагоджено й осуджено, головнож численними рішеннями такої поважної інституції, одиноко і виключно управненої до інтерпретації законів, — як Найв. Суд у Варшаві. Але це так тільки здавалося!

Староство у Чорткові, чи з власної ініціятиви, чи може хибно поінформоване яким іншим чинником, не давало за виграну навіть по тих численних рішеннях Найв. Суду у Варшаві. Покликуючись тепер на розп. През. РП. з 23. III. 1928 № 36 ВДЗ. п. 342 „про примусове поступування в адміністрації" приміновало грошеву кару в квоті 50 зол. так, якби той закон давав староству, — як владі загальної адміністрації право вимушувати для своїх законом неуоснованих розпоряджень послух і їх примусове виконання. Чортківське староство рішеннями з 15. II. 1931 ч. 39/30 (отже вже по згаданих рішеннях Найвищого Суду у Варшаві) покликуючися на свої попередні розпорядження з дня 23. IX. 1929 ч. 8369 і з 9. X. 1928 ч. 6029/29 як також видану на їх підставі пригадку з 14. XII. 1930 ч. 8729/30, — не прийняло цілого ряду українських виказів померших осіб і нешлюбних дітей, предложений городському судові в Чорткові; рівночасно, нібито на основі арт. 8, 14, 15, 45—48 розп. През. РП. з 22. III. 1928 ВДЗ. № 36 п. 342 про примусове поступування в адміністрації примінило проти гр.-кат. парохів грошеві кари в квоті по 50 зол. за кожний виказ, накладаючи знову „примус зладити згадані виказы в державній мові" та взиваючи предложити **ті самі виказы** в державній мові під загрозою нової грошевої кари!

Д-р Остап Юрчинський.

(Продовження буде.)

З еміґраційних справ.

Поляки в Канаді.

Інформаційний Бюлетень Польської Морської і Кольніяльної Ліґи подає таку інформацію про положення поляків у Канаді:

„Завдяки зміцненій протипольській аґітації, що її ведуть місцеві шовіністичні сфери і українська преса, взаємини між українцями і поляками в Канаді в останніх часах значно погіршилося.

Одначе назагал польська еміґрація в Канаді зберігає свій стан посідання. Статистичні дані, що їх виготовив польський консулят, стверджують, що 80 відсотків мущин польської національности є одружених з польками, а 81 відсотків жінок польської національности вийшло за поляків. Що торкається мішаних польсько-анґлійських подруж, то анальоґічні цифри виносять 3 до 6 відсотків. Зате зглядно численні є польсько-українські подружжа, що треба пояснити спільним походженням і приналежністю до одної суспільної верстви малорільних.

Випадки денаціоналізації на річ пануючої анґлійської національности в Канаді є рідкі. Натомість частіші є випадки денаціоналізації в користь української національности, передовсім там, де поляки творять по селах меншість".

Банкротство кольонізації в Перу.

Голосно реклямована в пресі і з великим накладом гроша приготовлювана польська кольонізація Перу, виказує цілковиту нереальність. Кооператива „Польська кольонія" зуміла заохотити до виїзду лише незначне число еміґрантських родин, які відважилися виїхати в далеку дорогу, щоби осісти в недоступних пралісах над берегами ріки Укаялі. Довгий час не було вістки, як живеться польським піонірам, що дали себе ужити за знаряддя рисковного кольонізаційного експерименту. Щойно тепер справа вияснюється.

У перувійській пресі появилися довжезні статті під наголовками: „Відібрати полякам кольонії", — в яких невідомі автори розкривають пекло польських кольоністів. Так само і в варшавській пресі находимо критичні заваги на тему перувійського експерименту, який автори називають непередуманим, а навіть шкідливим.

Одночасно з тим прийшли вістки, подані ПАТ-ом, що яких пятьдесять осіб зпоміж польських кольоністів покинуло монтанські безлюддя і перейшли границі Бразилії. Крок справді очайдушний. Бо не треба забувати, що перувійська Монтанія межує з такими самими пралісами бразилійської Амазонії, що на просторі тисячі кільометрів часами не можна зустріти людського життя, що нема ніяких комунікаційних доріг і що лише людина, доведена до розпуки, може поважитися на мандрівку тими безвістями.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 19. ВЕРЕСНЯ 1931.

ЯР. МАНДЮКОВА.

Слідами козацької слави.

Як прийшло до виїзду. — Їдемо в ночі. — Біля сільського кладовища. — Наш провідник. — В Радивилові.

— Їдьмо під Берестечко! Доконче їдьмо! Там побачимо славні козацькі могили, побачимо ті поля, на яких билися наші предки...

— Справді, знаменита думка, тільки треба розпитатися, куди їхати, візком чи поїздом, в який бік, ну — і скільки це коштуватиме.

— Ха, ха, ха! Зараз видно старого скупиндрягу. А де? А коли? А зачим? А пощо?... Ви тільки гляньте на молодь: не надумується довго, їдемо, так їдемо. Ціль ґарна, подумайте тільки: побачити ті берестецькі поля, де боролися наші ґерої, почути шепіт комишів, мати картину битви перед очима! Вам ніяка історія не зуміє розказати про це, ніякі уста оповісти, ви наглядно мусите переконатися про все.

Так ініціяторка прогульки з патосом викладала всі користи прогульки й заохочувала до їзди.

Товариство дало переконатися. Стали дебатувати над пляном прогульки, розложили мапу й доглянули над рікою Стиром маленьку точку з напис „Берестечко". Ось тут під нашої подорожі! Рішили їхати в ночі, бо поїзд їде до Радивилова тільки двічі в день. Краще їхати в ночі.

І ми їдемо.

На дворі вітер, зовсім темно, перша в ночі. Місяць потрохи добувається зпоза гори, моргає одним оком, ще хвилинку наче заспаний, ліниво протирає очі, та враз нагальним рухом відгортає з обличча хмару й радісно сміється до товаришок-зірок. Вони вмить обскакують його з усіх сторін, та він якось копирсаючися, скидає кілька лискучих світлячків до долу. З важким стогоном, черкаючи довгі світляні круги, падуть вони на землю, розбиваючи носа.

Рушаємо в дорогу візком. Маємо з собою двоє дітей і вони нам розвеселюють їзду, щораз щебечуть, сміються й дивуються, чому це небесний віз, хоч зі зломаним дишлем, так хутко їде за ними. Придорожні дерева виростають у їхній уяві на страшних звірюк, що широкорозвявленими пащами нахиляються до них і клапцають зубами.

Товариство, прочуняввши зі сну, починає жартувати, хоча це година духів.

Переїздимо біля сільського кладовища і жарти втихають: ніхто ніби не боїться, але кожен крадьки зиркає, чи візка де часом не чіпляється якась заблукана душечка.

З деяких хат блимають слабонькі світельця, які то миготять, то зовсім пригасають, то знова віджинають, наче граючись у прижмурки.

На широких полях поза олеським замком глибше віддихаємо та розкошуємось пахощами сіножатей, але візок починає порядно підскакувати на вибоях, які повибивала худоба, що тут ходить на пасовисько, тому всі судорожно тримаються поручча, щоб не вилетіти.

Минаємо Кути, велике, чисто українське село і доїздимо до стації, а радше будки, на якій видніє гордий напис „Конти". Як світ-світом не снилося нашим Кутам стати колись „Контом". І неграматично, і неестетично.

Поволі витарабанюються всі з візка та присідають на дрясині, вичікуючи поїзду наче спасення. До нас підсувається з темного фону шия висока стать з ліхтаркою на грудях, яка показується будником. Він дружно підходить до нас і розказує, як то кілька днів тому переїхав поїзд чоловіка. Ось зпоза насипу виїздить поїзд і не видно його, — а рампи нема... не ставлять; щораз тут нещастя бувають.

Раптом зпоза темного горбка, моментально, наче кинений кіновим прожектором, появляється поїзд. Повстає рух у малій будці й кілька заспаних подорожних притьмом вскакує у вагон, переповнений пасажирами, які з неохотою підтягають під себе простягнені ноги.

Після переїзду трьох стацій стаємо в Радивилові, давнішому російському городі. Саме третя година ранку, ще зовсім темно. На тлі високих дерев видно великий будинок двірця, в середині михтить окопчена лямпа, під брудними стінами дві поломані лавки, — ось і вся обстановка. Напроти давній митний уряд.

(Продовження буде.)

Заінтересовані в кольонізації сфери оправдують перувійський експеримент тим, що одночасно з поселенцями виїхала до Перу також жмінка інтелігентів, що мала ріжні спекуляційні наміри. Ці інтелігенти осіли в місті Ікітос і коли побачили, що для них не буде там інтересу, почали вести розкладову пропаганду серед польських кольоністів і вони то мають бути авторами статтей з наклепами у перуйській пресі. Арґументація оборони слаба й не витримує критики. Банкротство перувійського експерименту було наглядне вже в самому своему заролі і реальнодумаючі польські еміграційні політики це давно предсказували. Утопія великодержавної кольоніяльної політики взяла верх. Тепер щойно бачимо наслідки.

Фактом є, що польські кольоністи розчарувалися, що їм важко жити в нових тропікальних умовинах і що тому лише рішилися на втечу з цього південноамериканського раю. По найновішим вісткам з числа тих, які покинули перувійську Монтанію, пятнацять родин прибуло до Куритиби в Бразилії, де ними занялися польські харитативні установи і де мають їх поселити на ріллі. Словом: справа польської кольонізації в Перу показала себе вповні невдачним експериментом.

—o—

З Українського Університету

У Празі.

Вписи на факультети фільософічний і правничий.

Український Університет у Празі почилає одинацятий рік свого істнування. Записи слухачів на обидва факультети (фільософічний і правничий) на зимовий семестр 1931-32 акад. почнуться з днем 24. вересня н. р. в помешканні канцелярії Університету — Прага, II., Штепанська вул. ч. 49./II.

Для запису в число звичайних слухачів треба предложити матуральне свідоцтво з латинською мовою; без латинської мови абітурієнти середніх шкіл можуть бути приняті в Університет як надзвичайні слухачі при умовині, що вони додатково складуть цей іспит при Університеті.

Виклади в Університеті розпічнуться в першій половині жовтня н. р.

„Ревізія“ в Народнім Домі

„Курєр Львовскі“ довідуєтьоя, що в Народнім Домі у Львові відбувається ревізія, розпоряджена воєвідством. Тому, що голоси „Діла“ в справі скандальної господарки комісаря пос. Бачинського в цій інституції падуть правильно жертвою конфіскати, подаємо цим разом голос згаданого польського денника:

„Випадало би приплеснути такому розпорядженню, бо в нашому орґані кілька разів ми домагалися, щоби остаточно. ревізія відхилила заслону з господарки посла з ББ п. Мих. Бачинського в Народнім Домі. І всьо було би добре та здавалось би, згідно з приписами, якби не одно — але!

Не хочемо в нікого вмовляти, що воєвідська комісія дістала з гори інформацію, як має п. посла з ББ ревідувати, але якби комісія мала якнайкращу охоту і якби якнайінтенсивніше працювала, чи не будучи втаємниченою в цілу господарку Народного Дому, при своїй найкращій охоті зможе дібратися до ядра правди?

Дамо для вияснення такий приклад. Касова книжка виказує видаток на орґанізаційні цілі 100 дол. і 500 зол., п. Бачинський як комісар цю асиґнату підписав і всьо в порядку, отже й комісія мусить цей видаток апробувати. Але чи тих 100 дол. або 500 зол. п. Бачинський не дав послові В. або К. з ББ, того комісія вже сконтролювати не може, тим більше, що п. Бачинський заявив, що послам з ББ їх не дав, в такім разі хіба сам для себе їх забрав, а тоді вже прокураторія повинна була цею справою занятися. Не хочемо без провірення прокураторією нікого повинно обвинувачувати а тим менше п. Бачинського, але здоровий розум наказує, що в такій ревізії повинні взяти участь перш усього давні члени прибічної ради, які одинокі могли би вияснити такі і подібні видатки.

Дамо другий приклад: каса виказує 400 зол. розходу на подорож до Білки або Долини. Асиґнату підписав п. Бачинський і всьо було би в порядку, але чи взагалі така подорож відбулася і в якій цілі, чи може ті гроші взяв хто інший? Того комісія вже не викриє без допомоги членів бувшої прибічної ради. Отже якщо до справдження всіх видатків, асиґнат і документів не покличеться давних членів прибічної ради й осіб, яким виплачувалося, то згори можемо сказати, який буде вислід тої цікавої „ревізії“ п. посла з ББ“.

—o—

Виставка французького та італійського мистецтва.

Отворення в неділю 20. ц. м. в Нац. Музею.

В неділю 20. вересня в год. 11.30. буде відчинена в Національнім Музею, Мохнацького 42, перша виставка *Асоціяції Незалежних Українських Мистців з участю запрошених визначних сучасних французьких та італійських малярів і Української Париської Групи.* Ця виставка викличе безумовно величезне заінтересування всіх любителів мистецтва, бо це вперше у Львові є нагода побачити в оригіналі праці передових нині в західно-европейськім мистецтві людей. Імена Пікаса, Северіні, Олі, Дерена, Шаґала, Фужіти говорять самі за себе. Не меншу увагу притягнуть незнані дотепер нашому ширшому загалові праці наших париських мистців, як Глущенка, Гординського, Грищенка, Перебийноса та інших. З львівських малярів бере участь рівнож наш відомий мистець О. Новаківський, якого виставлені праці виказують незвичайно інтересну фазу розвою його великого й цінного таланту. Виставка потреває до кінця жовтня. Близчі дані в афішах.

—o—

Свідків не спроваджатимуть на кошт державного скарбу.

На засіданні польської ради міністрів коло податку від пива, вина й меду ухвалили також прискорити карні розправи та зменшити видатки, звязані з тим. М. ін. скасують припис про обовязок судді спроваджувати на кошт державного скарбу кожного свідка, хоч би він мешкав найдальше.

—o—

Ґанді про силу нації.

В переїзді крізь Марсилію до Льондону на конференцію „круглого стола“ провідник гіндуського незалежницького руху Ґанді загостив до місцевого Дому студентів і на промову представника французьких студентів відповів:

Я також студент, як ви, бо вчуся все і чим більше студіюю життя, тим більше освідомлюю собі мою іґноранцію. Світлом, якого Бог мені уділив, хочу поділитися з моїми земляками. Мою відозву, призначену вправді для гіндуського народу, можуть читати всі народи. І найгорячішим моїм бажанням є, щоби воно дійшло до всіх народів. Доктрина наша каже, щоби не вживати насильства. Є це найважніша зброя, найсильніша зі всіх. Сила не означує сили мязів, які не конче потрібні. Сильний людський дух, це конче потрібне. Я міг би навести тут приміри тисячів жінок, що в далеких гіндуських закутинах для добра нашої справи витерпіли побої буками. Відвага душі це єдине, що варта і слід культивувати. Вбивати і бути вбиваним це у хвилині акції два прояви відваги, але діставати удари, не віддаючи їх, це вища форма відваги і хоробрости. Такої саме відваги ми навчилися в Індіях, де минулого року ми довели її до вершка. Десятки тисяч гіндусів добровільно шукали терпіння. Є це зрептою найкращий спосіб очистити себе. Народи тратять свою волю наслідком власної слабости. Ніякий нарід не може бути поневоленим, якщо сам не хоче і як сам добровільно на це не згодиться.

Підвишка податків.

Про податкову реформу, яку приготовляє міністерство скарбу, подає преса такі подробиці. Одною з найважніших змін будуть полекші при плаченні оборотового податку. Ті галузи промислу й торговлі, що найбільше потерпіли від теперішньої господарської кризи, мають на основі проекту користуватись значними полекшами в плаченні оборотового податку або зовсім будуть від нього звільнені.

Крім того передбачені індивідуальні полекші відповідно до стану підприємства. Тому, що наслідком тих полекш при оборотовому податку повстане недобір в бюджеті, проектують підвищення доходового і маєткового податку та стемплевих оплат. Одночасно виготовляють проект закону про оподаткування пива і меду, наслідком чого ці алькогольні напитки подорожіють.

Двобій — намірене вбивство.

Між змінами, які вводить кодифікаційна комісія в карному кодексі, находимо також нові постанови про двобій. На їх основі двобій це намірене вбивство, за яке встановляється кару 5 до 15 літ вязниці. Відповідальність паде також на секундантів. Відноситься це не тільки до відбутих двобоїв, але й до визвання. Крім того знесено привілей кріпости і люди, що беруть участь у двобоях, мають бути суджені як звичайні вбивці.

Після невдалого перевороту.

Югославянська поліція арештувала, як відомо, провідника невдалого австрійського перевороту, д-ра Пфрімера, в Марібошу (Марбурзі) і відставила його до Любляни. Дуже правдоподібне, що югославянська влада відставить його поза границю як небажаного чужинця.

„Н. Ф. Прессе“ оголошує розмову свого кореспондента з д-ром Пфрімером у Марібошу. Д-р Пфрімер був зовсім зломаний і заявив, що замах не вдався з причини зради. Присутній при розмові син Пфрімера заявив кореспондентові, що завела також військова управа. Замах мав на меті здобути Стирію, Гор. Австрію і Зальцбурґ, опісля обєднані відділи Гаймвери мали рушити концентрично на Відень. Зогляду на сподіваний опір населення і віденського ґарнізону Гаймвера планувала виголодження Відня.

Неспокій серед англійської фльоти.

У звязку з відкликанням маневрів англійської атлантійської фльоти повідомляють, що приводом до цього був бунт моряків. Заворушення почалися минулої неділі в місцевости Інверґордон у північній Шкотії, де 700 моряків влаштувало віче з протестом проти обниження платень. В понеділок акція поширилась. Моряки вічували дальше, нараджуючись, як протидіяти редукціям, і не позволяли кораблям виїздити на море. Наслідком того уряд адміралітії відкликав усю фльоту, що була на маневрах біля берегів Шкотії, до портів стаціонування. Фльота складалася зі 40 боєвих одиниць і 15.000 осіб залоги.

Уряд приказав адміралітії розглянути прихильно предложені моряками резолюції. На англійських кораблях, що находиться на китайських водах, панує також невдоволення з причини обниження платень.

Довкола замаху під Будапештом.

Дотеперішній вислід доходження в справі комуністичного замаху на потяг під Будапештом представляється так: Арештований електротехнік Мартин Ляйовіч писав картку, найдену на місці замаху і брав участь у виконанні замаху. Загально думають, що бомбу сфабрикували комуністи в Будапешті. Досі арештовано 50 осіб. Урядово стверджено, що в катастрофі згинуло 21 осіб і 15 вийшло з тяжкими ранами.

На місці катастрофи найшли решту нехольної машини і коперту з заадресовими буквами. На передній стороні стверджено стенографічні записки. В Темешварі арештовано комуністичного адвоката, д-ра Надя. При ревізії в його мешканні найшли тайну радіову стацію надавчу.

Залізнича влада визначила нагороду 50.000 пенґів за викриття виконавців замаху.

Коломийські ґімназисти перед судом.

Перший день судової розправи проти Конст. Сельського і 7. тов.

Сьогодня стануло перед львівською лавою суддів присяглих під замітом гол. зради 8 ґімн. учеників і учениць з Коломиї а саме: 1) Константин Сельський, уч. VIII. кл. ґімн., літ 22; 2) Марта Кузьмівна, абс. ґімн., літ 20; 3) Володимир Маруняк, абс. ґімн., л. 22; 4) Нестор Гнатишак, уч. VII. кл. ґімн., л. 20; 5) Данило Березовський, уч. VIII. кл. ґімн., л. 19; 6) Дамян Герасимюк, уч. VIII. кл ґімн., л. 19; 7) Зеновій Михалевський, уч. V. кл. ґімн., літ 23; 8) Марія Кузьмівна, уч. V. р. сем. літ 19.

З тих обвинувачені Н. Гнатишак, Д. Герасимюк, З. Михалевський і Марія Кузьмівна відповідають з вільної стопи.

Трибуналові проводить с. о. с. Тертіль, обвинувачує прокуратор Ліпп, на лаві оборонців засідають д-р Старосольський, д-р Шухевич, і д-р Ганкевич.

Акт обвинувачення закидує всім вище наведеним, що вони належали в Коломиї, в рр. 1929. і 30. до тайної організації УВО та переховували та поширювали „Сурму", а зокрема К. Сельському і В. Мариняковi ще й це, що приєднювали до цеїж організації нових членів. Ввиду цього мали допуститися вони злочину головної зради з § 58. к. з.

Переходячи до конкретних закидів акт обвинувачення подає, що К. Сельський і Марта Кузьмівна (ця остання в мужеському одязі) бажаючи заперечити поголоскам польської газети, що УВО зліквідовано, розліплювали в дні 28. серпня 1930 р. на вулицях Коломиї примірники „Сурми", на чому й їх приловлено. При особистій ревізії найдено у них кільканацять чисел „Сурми", а у Сельського „Евіденційний листок".

Крім цього підчас переводженого трусу у обв. Сельського і Кузьмівної Марти найдено ще більше чисел „Сурми" і бльочки на „Боєвий Фонд".

Обоє обвинувачені при першому переслуханні заперечили свою приналежність до УВО, а щойно пізніше Сельський признався, що є незаприсяженим членом УВО, а притягнув його до цієї організації В. Маруняк, який йому передав декілька примірників „Сурми" і „Евіденц. Листок", який Сельський мав відбити на шапірографі і роздати, кому уважав за відповідне. Від тогож Маруняка одержав 14. VIII. 1930 р. 70 чисел „Сурми" до розповсюднювання. Частину з них роздав, а частину постановив розліпити на вулицях Коломиї, при чому зазначив, що ініціятором цього був він сам а Марта Кузьмівна мала йому тільки помагати. Натомість переслухана Марта К. твердила, що почин до розліплювання дала вона, а не хто інший. Крім того зізнала, що їй відомі є цілі УВО і вона сама є її карним членом, а навіть зложила присягу. Позатим відмовилася від інших інформацій

На основі записків, найдених при обв. Сельському, в яких він зазначував кому передав „Сурму", арештовано Маруняка, Гнатишака, Березовського. Герасимюка і Михалевського, які одначе переслухувані в поліції а опісля й у слідчого судді заперечили будьто би були відборцями чи кольпортерами „Сурми". Сельський заявив, що „Сурму" всунув всім вище названим до кишені без їхнього відома, а для евіденції зазначив собі це у нотесі.

Вкінці про Марію Кузьмівну, сестру Марти а наречену Сельського акт обвинувачення каже, що вона мешкаючи разом з Мартою мусіла знати про переховувану „Сурму", тому й повстало підозріння, що вона теж до УВО належить. Підозріння це утвердила переведена у Кузьмів вдруге ревізія, вже після арештування Марти і тоді найдено 7 примірників „Розбудови Нації". Одначе Марія ствердила, що найдені примірники є власністю сестри, а вона сама до ніякої вини не почувається.

Стільки акт обвинувачення.

Першого дня зізнавали по черзі всі обвинувачені. Перший складає зізнання *К. Сельський*. До УВО не належить, є тільки його симпатиком. Це, що сказав на поліції, було вимушене побоями, „Сурму" читав, „Евіденційний Листок" зладив для спортового гуртка що істнував при коломийськім „Соколі", відбив його на шапірографі д-ра Шипайла за дозволом його конципієнта. „Сурму", яку одержав від невідомої особи, вкладав своїм товаришам до кишені без їх відома. Він піддав думку Марті Кузьмівній до розліплення „Сурми".

Марта Кузьмівна, ґімн. абсольвентка каже, що є карним членом УВО, знає добре його програму, уважає, що українську державність можна здобути тільки дорогою революційною або еволюційною, на вірність революційним ідеям тої організації зложила присягу, що буде стреміти до незалежности України.

Її зізнання зробили помітне враження на присутніх, зокрема на лаві суддів присяглих. Говорить скромно без афектацій. Дальше цікаве й те, що між обвинуваченою Мартою Кузьмівною і К. Сельським ведеться спір щодо моменту, хто кого намовив до розліплювання „Сурми", при чому слідно, що кожна зі сторін бажає перебрати на себе головну вину.

Відтак переслухувано дальших обвинувачених, а то *Маруняка, Гнатишака, Березовського і Михалевського*, які до ніякої вини не почуваються. До УВО не належали, про яку знали тільки з часописів, „Сурми" від Сельського не одержували.

Вкінці Марія Кузьмівна твердить теж, що до ніякої тайної організації не належала, була тільки у „Пласті" до часу, коли він був леґальний. „Розбудова Нації", яку найдено при другій ревізії в її кімнаті, це власність сестри Марти.

Обвинувачений Герасимюк на салі неприсутний, тому, що виїхав за кордон і проти нього слідство застановлено.

На тому покінчено сьогоднішню розправу і предсідник відложив її до завтрішнього дня.

ОСТАННІ ВІСТИ

НОВЕ УКРАЇНСЬКЕ ЗАЖАЛЕННЯ В ЖЕНЕВІ.

До Ліґи Націй вплинуло нове зажалення української меншини в Польщі, що торкається трактування гр.-кат. клиру.

„Де Травель" повідомляє, що секретаріят Ліґи відкинув це зажалення.

Справи німецької меншини та польсько-данціґські справи війдуть на порядок Ліґи 19. вересня.

АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ 11. Б. БЕРЕСТЕЙСЬКИХ ВЯЗНІВ.

До виділу окр. карного суду у Варшаві надійшов акт обвинувачення проти 11. бувш. берестейських вязнів, а саме: пос. Барліцького, Лібермана, Дібоа, Мастека, Праґера, Цьолкоша (всі з ППС), Керніка й Вітоса (Пяст), Баґінського й Путека (Визв.) та Савіцького (Стр. Хл.) Вони обвинувачені за вчинки з к. к. § 100. і 101.

Головна точка обвинувачення зводиться до того, що вони від 1928. до вересня 1930 р. старалися повалити істнуючий державний устрій, усунувши уряд і до того зміряли підбурюванням проти уряду, намовляли не платити податків, дискредитували й осмішували цей уряд у відозвах і летючках, утворювали спец. рев. кадри задля збройного повалення уряду, при чому того вчинку не доконали з причин, незалежних від їх волі.

У судових колах сподіються, що розправа відбудеться вже з початком листопада. З інших джерел впевняють, що щойно в грудні. Обвинувачуватимуть два прокуратори.

ЗА СКЛИКАННЯ СОЙМУ.

17. вересня нараджувалися прем. Пристор і марш. Світальський в справі урухомлення праць сойму. У звязку з тим впевняють, що декрет президента про скликання сойму й сенату появиться вже в найближчих днях.

ВИБОРИ ДО М. РАДИ В ДРОГОБИЧІ.

На мурах м. Дрогобича появилися афіші, які визначують вибори до міської ради на 11. жовтня.

НЕВДОВОЛЕННЯ В АНҐЛ. АРМІЇ ТА ПОЛІЦІЇ.

Кораблі анґлійської атлянтійської фльоти, що були в пристані Кромарті Фирт дістали приказ відплисти до своїх пристаней. Моряки не хотіли піднести якора. На кружляку „Валіянт" почався страйк. За приміром того кружляка пішли залоги інших кораблів. Офіцери самі хотіли спустити якір; моряки заявили, що спустять другий. Палячі не вдержували вогню й він погас. Лише на деяких кораблях згодилася залога робити службу. На інших службу робили старшини. Щойно завдяки інтервенції адм. Естли Ростема залоги згодилися робити службу. Вхідні кораблі виплили. Моряки в письмі до адміралiції домагаються підвишки плати. Коли не дістануть від адміралiції ґарантії, потвердженої парляментом, кинуть службу.

„Дейлі Геролд" повідомляє, що також в армії і в поліції замітні признаки бунту з причини зменшення платні.

Д-Р ПФРІМЕР У ЮГОСЛАВІЇ.

„Н. Вр. Тбт." повідомляє з Лінцу, що прокуратура після розглянення матеріялу сконфіскованого в кн. Штаренберґа, випустить його на волю. — Д-р Пьрімер не виїхав до Італії, а є далі в Мариборі. Від югославянської влади він дістав умовний дозвіл на побут.

ЕСПАНІЯ РОБІТНИЧОЮ РЕСПУБЛИКОЮ.

Кортези (парлямент) після дискусії над конституцією прийняли 170 голосами проти 152 внесення соціялістів, яке каже, що Еспанія є робітничою республикою.

НОВИНКИ

— **Дирекція Міських Театрів,** після порозуміння з президією міста, віддала Великий Театр Союзові Артистів Драми З. А. С. П., а Театр Ріжнородностей львівській філії З. А. С. П. на час від 16. до 30. вересня. Т-во Приятелів Музики й Опери згодилося віддати Союзові Артистів музичного відділу З. А. С. П. Театр Новостей на той сам час. Так управильнили переходовий час театрального сезону як у цьому сезоні так і на будуче.

— **Пошесть красухи у Львові.** Міський уряд здоровля занотував кілька випадків захорувань на красуху (шкарлятину). У звязку з тим міський уряд пригадує охоронні приписи проти пошести.

— **З львівської хроніки.** Крізь відчинене вікно мешкання Ервіна Меллена при вул. Черешневій ч. 15. щезли дорогоцінности варті 800 зол. — Не мав у що вбиратися невідомий мистець від отвирання чужих дверей і позичив собі убрання вартости 800 зол. з мешкання Осипа Ґріндберґа при вул. Зборівській. — З крамниці Юлія Любельського при вул. Рутовського 5. хотіли дві злодійки вкрасти кілька кримських скірок, але це їм не вдалося. — При вул. Городецькій зайнялася овочарня.

— **Ревізії й арештування.** Дня 13. і 14. ц. м. відбувалися в селі Волківці, пов. Борщів, між селянами труси, але чого поліція шукала, годі взнати. Арештовано трьох селян, з яких одного відставлено до Чорткова.

— **Вже найшовся „замаховець".** Ми вже повідомляли, що на залізничому шляху біля Комарна найшли кавалок шини та що часть польської преси подала була цю вістку під сенсаційним заголовком „Замах на поїзд". Та ось поліція арештувала 23-літн. Вас. Мацькова і він признався, що пять літ працював як залізничий робітник, а тепер він безробітний, тому постановив покласти на зал. шляху цю шину, а потім зголоситися, що її усунув. У нагороду за те Мацьків хотів дістати роботу при залізниці.

— **Льокальна візія в Жнятині.** У звязку з відложеною справою обв. Заяця, відбулася 16. вересня льокальна візія в поліц. станиці у Жнятині. У присутности делеґованого судді городського суду в Белзі Ставарського і оборонця д-ра С. Шевчука описано пивницю, в якій переджували обв. Заяця.

— **Застрілився капраль кінних стрільців.** У Жовкві застрілився капраль 6. полку кінних стрільців Г. Бахтнюк.

— **Потонув із кіньми та возом.** У Пруті потонув 18-літній Петро Футулайчук із Княждвора, як переїздив возом тією рікою вертаючи з Товмачика. Вир ухопив віз і хлопець потонув із кіньми й возом.

— **Бійка вязнів із поліцією у берестейському суді.** В окружнім суді в Бересті над Б. наприкінці розправи проти 29 обвинувачених у приналежности до комуністичної партії Зах. Білоруси після відчитання присуду (8 обв. дістало по 7 літ тюрми, 6 по 5 літ, 4 по 4 роки, 11 увільнили) один із обв. викликнув „Геть із окупантами східних земель!" На цей оклик решта вязнів кинулася на поліцію. Почалася на салі бійка між вязнями й поліцією. Щойно як прийшла поліційна підмога, відвели засуджених до тюрми.

— **Арештування комуністів.** У Варшаві зліквідовано, як повідомляє польська преса, акцію, ведену центральним військовим виділом польської комуністичної партії, звернену проти польської армії. При ревізіях найдено матеріял, що обтяжує учасників цієї акції, й арештовано 27 осіб, між ними відомих комуністичних діячів Сітарського, Малецького, Майхшака та Гурського.

— **Що буде після зудару місяця і землі?** Місяць був колись частиною нашої землі, тепер щораз більше піддається силі притягання землі і його шлях наближується щораз більше до її поверхні. Наука не може виключити випадку, що колись в далекій майбутності, коли притягання землі переможе, обі планети можуть зударитися з страшною, руйнуючою силою. В тім випадку, воздух заповнили би трійливі ґази місяця та відломки обох планет, а тим самим всяке життя на землі пересталоб істнувати. Сила зудару може відірвати від місяця і землі тільки частин, що в своєму бігу вони получаться і створять нову масу. А то нове небесне тіло на основі законів природи матиме власний обіг і повстане нова планета, що буде кружляти в

стері — подібна до сьогоднішнього місяця, новий місяць нашої землі.

З судової салі.

БЕРЕСТЕЙСЬКИЙ ВЯЗЕНЬ, Б. ПОС. ДМИТРО ПАЛІЇВ ПРОТИ НАКЛЕПІВ „СЛОВА ПОЛЬСКОГО".

В четвер 17. вересня відбулася в окружному карному суді у Львові надзвичайно цікава розправа, в якій позиваючим був бувш. берестейський вязень, б. посол **Дмитро Паліїв,** журналіст, а обвинуваченим Вільгельм Скржиченський, відповідальний редактор „Слова Польского". Ред. Дмитро Паліїв, який усе ще (вже повних 12 місяців!) перебуває у слідчій вязниці, явився на розправу під охороною поліції. За оскарженого Скржичинського виступав адв. Т. Дверніцький.

Підклад справи — типічний для „Слова Польского", яке здобуло собі вже сумну славу своїми „ревеляційними" статтями, з певним питомим присмаком, в яких всю можливу погань ллється на голову раз тому, то знову іншому українському діячеві. В даному випадку річ іде про статті з 19. і 21. січня ц. р., в яких анонімний (як завжди!) автор закидав п. Паліїву не менше ні більше, тільки такі речі:

Що він „услужністю та низьким підхлібством вкрався в ласки" Тарнавського, тоді полковника УГА, а добувши його довіря, „почав снувати сіть інтриг"; що Дм. Паліїв на засіданні тайного комітету (?!) заініціював плян скритоубивчого душегубства шефа штабу УГА ген. Ціріца, та коли комітет ухвалив, що виконавцем має бути ініціятор (себто нібн Дм. Паліїв), тоді цей останній викрутився, бо він — пише „Слово Польске" — „людина спосібна до всяких інтриг та подлостей, а не до відкритого чинну!" Дальше писалося там, що приватний обвинитель, для зискання собі большовицької ласки, зневажив публично український національний прапор, заявляючи „вон з тією синьожовтою шматою". Він-же, Дм. Паліїв, мав виконати замах на б. начальника держави марш. Пілсудського, але „будучи спритним", просто „вложив зброю в руки" молодого **Федака.** — Знову в черговому числі „Сл. Польского" стояло, що Дмитро Паліїв „тужним оком дивився на Москву" і пригадав собі „ті добрі часи, коли в надії зиску плював на український прапор". „Заскарблюючи собі матеріяльні користи від червоних провідників", удався потайки до Харкова і там в палаті „чрезвичайки" відбував засідання „в справі поведення червоної агітації в рядах галицьких українців". Однак большовики, мовляв, уважали, що Паліїв „так само добре, як двічі зрадив український рух, може тепер зрадити і справу комуністичної пропаганди". Дальше казалося, що обвинитель це „типовий карієрович, що не цурається ніякої брудної дороги..."

Ті статті попередила замітка „Сл. Польского", що у вязниці в Берестю над Бугом в одній келії сидить Дмитро Паліїв з Войтіхом Корфантим. Факт, що визначний польський діяч перебував в одній келії з українським послом, автор статті вважав за причину подати до прилюдного відома „деякі подробиці політичного життя п. Дмитра Паліїва". Зробив це у тих статтях, яких короткий зміст переповіджений вище, на основі акту обвинувачення.

Очевидно, що зачеплений такими важкими закидами ред. Дмитро Паліїв заскаржив до суду відповідального редактора „Слова Польского" Скржичинського, не маючи можливости скаржити анонімового автора.

Перший свідок **ген. Мирон Тарнавський,** б. вожд УГА, зізнає під присягою, що пізнав Дм. Паліїва ще в 1916 р. тоді, коли цей останній був десятником УСС, а свідок отаманом, командантом вишколу УСС. Паліїва свідок, як командант II. корпусу, вибрав собі на особистого адютанта в 1919 році з предложених йому списків старшини; Паліїва знав, як людину молоду, чесну й амбітну і лише це було виключною причиною номінації Паліїва. Свідок рішуче заперечує, наче за його командування істнував якийсь „тайний комітет". Предсідник трибуналу цікавиться увязненням ген. Тарнавського й евент. інтригами довкола його особи. Свідок заперечує, наче Дм. Паліїв причинився до його арештування, при чому заявляє, що він знає докладно, хто тоді до цього був причасний. Коли свідок заступав опісля короткий час недужого ген. Микитку, свого наслідника, також про „тайний комітет" не чув.

Адв. д-р Дверніцький хоче довідатися від свідка, що Паліїв був „услужний", але не довідується. **Прив. обвинитель** пригадує свідкові цілу низку подробиць з 1918/19 рр., але свідок, нині вже старша людина, лише з трудом пригадує їх собі. Свідок **пос. Остап Луцький** зізнає під присягою, що був шефом штабу IV. бригади і не мав безпосередньої стичности з Паліївом, як адютантом команданта II. корпусу в Нач. Команді. Ніяких вісток про якісь інтриги в Нач. Команді, зокрема про поведінку Дм. Паліїва не чув; на фронт взагалі такі звістки не доходять. Після переходу УГА за Збруч свідок не був разом з армією, бо з наказу Нач. Команди залишився вести переговори з польською начальною командою. З парафованою умовою поїхав до Камянця Под., а потім прилілено його до дипльоматичної місії, що виїжала до Варшави. Тому не знає, що ділося в Армії в тім часі.

Адв. Дверніцький зголошує ряд нових свідків на доказ правдивости закидів, заключених в інкримінованій статті, м. ін.: адв. д-ра Стецюка з Підгаєць, на обставину, як Паліїв відносився до большовиків; Колачишина, тепер столяра у Львові; б. посла Лэнга, Мих. Влоха і Пйотра Кагалянка. **Д-р Старосольський** зголошується в імені обвинителя на всякий доказ правди й на усіх можливих свідків, прохаючи лише, щоби свідки обв. сторони бодай у мінімальній частині знали, в чому річ, аби даремне не тратити часу й не протягати розправи. Приватний обвинитель Дм. Паліїв просить трибунал, щоби на слідуючу розправу також розпорядив привести його з вязниці (сподіємося, що до того часу вже з неї вийде! — Прим. Ред.), тому, що назвища деяких свідків чує перший раз в життю і радий би тих людей побачити...

На цьому розправу відложено.

ПРОЦЕС ПРОТИ ПЕТРА РІШКА І ТОВ. 31 СТРИЯ.

Не треба мертвої строгости, а батьківського серця!

Промова обор. д-ра Ст. Барана перед трибуналом лави присяглих у Львові 16. вересня 1931.

В середу, 16 ц. м. в год. три на пяту попол. розпочав свою промову як останній з оборонців посол д-р Степан Баран. Промовець розпочав від цього, що якраз 20 літ тому, коли як молодий оборонець промовляв пораз перший у тій самій салі, боронячи з уряду одного з групи польської молоді, що відповідала перед судом за політичні провини. По 20 літах приходиться промовцеві виступати на тім самім місци в характері оборонця групи української молоді, що по думці вивődів п. прокуратора допустилася одного з найтяжчих злочинів, що правда, з ідейних мотивів. Насуваються мені, — каже оборонець д-р Баран — з моєї довголітньої діяльности карного оборонця певні думки і деякі порівнання. Судову салю попри Божі храми вважаю за святе місце, де не сміють мати місця людські пристрасти, а тим менше ніяка пімста, а має царювати тільки Маєстат Правди і Справедливости, Маєстат Юстиції. Не припадок зробив це, що функції суддів в початках людської культури і організації спочивали в руках жреців-священників і не припадок, а певна внутрішня потреба, спричинила це, що і в наших часах в культурних державах і зовнішньо в часі розправи вирізняються міністранти Юстиції — суддів, прокураторів і оборонців — тогою і беретом, що нагадують поважний стрій священичий. Виступаючи як оборонець в карних процесах, особливо політичних, відчуваю, що в даній хвилі спочиває на мені деяка частина містики, деяке вище післанництво, якого метою є це, щоби підсудному не сталася кривда, щоби не було пімсти і щоби батьківське серце судді видаючи вирок допомогло йому, ратувало підсудного від дальших конфліктів з карним законом.

Одним з головних основ сучасної суспільної і державної організації в демократичних державах є інституція судів і парляментів. Долю судив я і парляменту практично як посол пізнав я парляментарне життя. Промовляючи в парляменті, я не відчуваю зовсім поваги якогось маєстату, бо там іде боротьба ріжних людських інтересів, а навіть часто пристрастей.

Всі обвинувачені стоять під замітом поповнення злочину головної зради з § 58. і § 59. австрійського закону через вдогадну приналежність до УВО. Перебіг нинішнього процесу не дав доказів, щоби обвинувачені дійсно належали до цієї підпольної організації, котра вже нераз була предметом розправ у цій судовій салі. Сходини у обв. Грушака мали характер припадкових, товариських сходин, бо брали там участь і молоді полики, як напр. слуханий свідок Ян Ласота, тепер польський жовнір і як це вже достаточно виказали мої товариші по обороні. Ціла вдогадна злочинна діяльність обвинувачених полягала на цьому, що раз на тих припадкових товариських сходинах наймолодший з обвинувачених, признаю, найінтелігентніший в цілої вісімки обвинувачених, 17-літній учень осьмої гімназійної кляси обв. Роман Лебедович, мій клієнт, віком ще на пів дитина, читав „Катехізм українського державника", якого зміст і тенденції акт обвинувачення і сьогодні речник прокуратури вимовними словами скваліфікував як злочинні, вимірені проти цілости польської держави. Тому вважаю за свій обовязок занятися ближче цією політичною брошурою.

„Катехізм українського державника" появився перед около двома роками легально в Перемишлі і там пресовий прокуратор не знайшов ніякої причини до цього, щоби сконфіскувати цю брошуру, котру нині продають явно в кожній українській книгарні у Львові. Написав її псевдонімовий автор Д. Державник на основі історично-політичного твору одного з найбільших українських історикїв і державників — Вячеслава Липинського, померлого щойно перед трьома місяцями — а іменно на основі його „Листів до братів хліборобів". Тут торкаюся цікавої проблеми, що творцями самостійницької державної думки були українські історики польського походження і польської культури — покійний професор історії в київському університеті Володимир Антонович, що насвітлив українсько-литовський період української історії і Вячеслав Липинський. Він то угрунтував українську державну самостійницьку думку і став наймаркантнішим ідеольогом української державности, він, власник земельних дібр на Волині, римо-католик, що вчився в краківському університеті. Його ідеольогія лежала там, що державне будівництво на Україні опирає на хліборобській клясі, що найбільше звязана з українською землею і її інтересами, на елементі, що так сказу, з природи заховавчім, зі сильно розвиненим почуттям ідеї приватної власности. Хоча він опертися на моральнім авторитеті християнської релігії і політичному авторитеті гетьманської монархічно-конституційної влади. Тим самим виступав Липинський проти анархії і хамства, проти анархічного духа степів, проти руйнуючого духа російського нігілізму, що остаточно довело до розгрому українську державу в роках 1917 до 1919.

(Докінчення буде.)

Дописи.

СТАРОСАМБІРЩИНА. *(Вдатна аматорська вистава. — Ювилей читальні „Просвіти" в Фельштині.)* Дня 23. VIII. ц. р. аматорський гурток тут. філії „Просвіти" відіграв при битком набитій салі комедію на 3. дії В. Мартиновича п. з. „Трьох до вибору". Аматори під режисурою п. Гриця Саварина вивязалися зі своїх роль просто знаменито. Сам режисер п. Гриць Саварин в ролі Андрія Стовоги, підпча і богатого купця, створив добру креацію, одно тільки вражало, а саме за тиха вимова. Пп. Дарія Микитівна (в ролі Ксені), Ярослава Микитівна (в ролі Наталі) й Анна Яремівна (в ролі Нусі) були бездоганні, гра їх була сміліва й певна, дикція дуже добра. Пп. Богдан Котелко, Дмитро Лівиций і Теофан Волосливський в ролях 3 братів Вертихвостів списалися дуже добре. Їх повна мімікy і здорового гумору гра викликувала серед авдиторії вибухи сміху. Вкінці п. Ярослав Пігаш, що виступив у ролі лакея, рівнож зібрав рясні оплески. Чистий дохід з вистави призначено на сплачення довгів і на побільшення бібліотеки. — Дня 23. VIII. ц. р. святкувала читальня „Просвіти" в Фельштині, малому сильно спольщеному містечку старосамбірського повіту, ріжний ювилей свого 25-літнього існування. Свято розпочалося Службою Божою, яку відправив місцевий парох о. Микола Макар. Академію розпочав гарною промовою голова місцевої читальні п. Андрій Сілзінський, який у довшім рефераті представив історію фельштинської просвітньої станиці і теплим словом згадав тих 31 перших членів-основателів, які своєю невсипущою працею в ділянці культурно-освітньої праці охоронили українське населення Фельштина перед винародовленням, а заразом вказав на вагу освітньої організації, яка від 1926 р. перейшла майже цілковито в руки молодшої генерації. Опісля голова читальні відчитав гарні й тепло предаговані письменні привіти, які наспіли на це свято від Матірнього Товариства у Львові і від сусідньої читальні в Гуменці. Від філії „Просвіти" в Ст. Самборі зложив привіт д-р Іван Макогичук, від

самбірської филії промовляв д-р Рогуцький, а вкінці від читальні з Букової п. Микола Куць. Гарно вишколений і здисциплінований мішаний хор під диригентурою п. Володимира Климка відспівав бездоганно пісні „Засіяло сонце", „Закувала та сива зазуля" і „Ой горе тій чайці". Велике враження на присутніх зробила деклямація п. Меланії Гуньківної (Шевченка „Розрита могила") і п. Евстахія Дідуна (Шевченка „Чигрине"). Свято закінчилося подякою голови читальні, п. А. Свідзінського, і відспіванням національного гимну. По академії відбувся великий народній фестин над берегами ріки Стривігор, який стягнув масу народу, серед котрого гарно та мальовничо відбивалися українські народні строї фельштинських дівчат. — *М.*

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Антін Крушельницький: НА ПРОВЕСНІ ЖИТТЯ. Перший том. Українська читанка для першої кляси середніх шкіл. (Друге, нове видання). Накладом Державного Видавництва шкільних книжок при Кураторії Львівської Шкільної Округи. Львів 1931. Стор. 256. Ціна 5 зол.

Антін Крушельницький: НА ПРОВЕСНІ ЖИТТЯ. Другий том. Українська читанка для другої кляси середніх шкіл. Львів 1931. Стор. 273. Ціна 4 зол. 90 сот.

Антін Крушельницький: НА ПРОВЕСНІ ЖИТТЯ. Третій том. Українська читанка для третьої кляси середніх шкіл. (Зразки поезії і прози). Львів 1931. Стор. 357. Ціна 6.50 зол.

Антін Крушельницький: НА ПРОВЕСНІ ЖИТТЯ. Четвертий том. Українська читанка для четвертої кляси середніх шкіл. (Зразки поезії і прози). Львів 1931. Стор. 420. Ціна 7.50 зол.

Всі наведені шкільні підручники відбивають корисно своїм українським змістом від т. зв. українських читанок для народніх шкіл, або від читанки для учительських семинарій в укладі Д. Лукіяновича, в якій польські автори мають перевагу — в українській читанці! — над українськими. Не знаємо тільки, як дадуть собі раду учителі й учні з харківським правописом (що його введено до цих читанок), з усіми його дивоглядами до апострофів включно...

Володимир Калинович: УКРАЇНСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ СЛОВНИК із зазначенням граматичних форм. Практична підручна книжка для шкільного вжитку та самонавчання. Львів 1931. Накладом Української Книгарні й Антикварні, Львів, вул. Рутовського ч. 22. Сторін 120. Ціна 2 зол. 80 сот.

І цей словничок, якого поява викликана потребами школи, друкований новим харківським правописом. Словничок містить у собі 5.000 німецьких слів і нашій шкільній молоді зможе віддати добру прислугу.

„1000 СЛІВ ПО АНГЛІЙСЬКИ". Авторизована перерібка з видання Ульштайна. Видавництво А. М. Єваленка, Берлін. Берлін 1931. — Є це підручник до самонавчання англійської мови. Складається він із 12 зшитків та з 40 лекцій. Кожний зшиток має 32 сторінки друку. Підручник виданий у форматі 8°. Це без сумніву перше цього роду видання по українськи.

Юрій Липа: СУВОРІСТЬ. Поезії. Ст. 32. Літографоване видання.

Публій Вергілій Маро: ЕНЕЇДА. В 2000-ліття народин поета з латинської мови переклав Михайло Білик. Стрий. Зош. III. і IV.

ЛІГА НАЦІЙ, її цілі та організація. Призначено для вжитку вчителів. Стор. 94. Женева 1931. Видано старанням Секретаріяту Ліги Націй.

НАРОДНІЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ КАЛЕНДАР Т-ВА „ПРОСВІТА" НА ПЕРЕСТ. РІК 1932. Річник 54. Львів, 1931. Коштом Т-ва „Просвіта" у Львові. Зміст: Календарна частина. Календар. М. Галущинський: Інтерес громади в освіті дорослих. Ів. Франко: „Як трапиться в громадськім ділі". Микола Дужий: Освітні завдання читальні „Просвіти". П. П-ик: Завдання і обовязки читальняних Виділів. О. Олесь: „Живіть! Ідіть на сирі гори". Омелян Волосянський: Організаційна схема праці та діловодства для филії Т-ва „Просвіта". О. Олесь: „Не спиняй думок крилатих". М. Брилинський: Взаємовідносини „Просвіти" й Еміграції. *** Закон про товариства. Провідник по Львові і краю. Почтова тарифа.

МУЗИЧНІ ТВОРИ.

Безкоровайний: ЛЕГКІ ТВОРИ, Ч. 3. На фортепян. Золочів-Львів. Зміст: Дівча в сінях стояло. Гей на горі.

Безкоровайний: ЗАСУМУЙ ТРЕМБІТО. Сольоспів з фортепяном. Золочів-Львів.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 17. IX. 1931 масло експортове пріма — зол., масло десерове пріма — зол. Літру молока 19—20 сот., літру сметани 1·10 зол., копу яєць 6·80 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Нечинний.

Театр Ріжнородностей:

Пятниця, 18. вересня, година 8. веч. і в наступні дні „Королева передмістя".

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Міліон" (реж. Рене Клєйр).

КАСІНО: Звукова фільма", „Сірий дім" і додатки.

КОЛЬОСЕЙ: „Вулиця гріху", „Лявіна".

ЛЕВ: Звук. фільма „Міліон" (реж Рене Клєйр).

МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма „Особиста секретарка".

МІРАЖ: „Гарний Ґіґольо, бідний Ґіґольо".

ОАЗА: Звукові фільми „Молоді вірли" та „Виняткий з під права".

ПАЛЯС: Звукова фільма „Рішаюча ніч" (Генерал Платов).

ПАН: Звук. фільма „Анна Хрісті".

ПАСАЖ: „Під прапором кохання", американська комедія та додатки.

ХИМЕРА: „Окови пристрасти".

СОНЦЕ: Звукова фільма „В степах Арізони" та „Асфальт".

СТИЛЕВЕ: „Звукова фільма „Трьох приятелів", „Відвічні вороги".

УТІХА: „В погоні за міліонами" (Люпіно Альбертіні). Безробітний Чарлі Чаплін.

Програма радіо.

Субота, 19. IX. 1931.

Кенігсберг (217,1) 18·30 Концерт оперової орхестри. **Липськ** (259,3) 19·30 „Лябораторія життя" К. Шульце. 20·00 Веселий вечір. **Братислава** (278,8) 12·30 Концерт радіоорхестри. **Сотенс** (403,8) 20·00 Збори Союзу Народів. 20·40 Муринські пісні. **Берлін** (419) 16·30 Легенький концерт. **Харків** (435,4) 15·00 Концерт. 20·00 Концерт. **Рим** (441,2) 21·00 „Льоенгрін" — опера Вагнера. **Прага** (486,2) 15·30 Орхестра гармоній. **Міляно** (500,8) 19·15 Музична вязанка. **Відень** (516,4) 11·30 Концерт орхестри. 13·10 Грамофонові плити. **Рига** (524,5) 17·00 Концерт. **Мінхен** (532,9) 16·10 Музика органів. **Будапешт** (550,5) 12·05 Легкий концерт. 19·30 Трансмісія з королівської опери. **Ленінград** (1000) 14·10 Концерт для дітей. 15·00 Концерт. **Калюндборг** (1153,8) 14·30 Тр. з гостинниці Палас. **Москва** (1481) 10·00 Для робітників. 13·35 Літературна авдиція.

Неділя, 20. IX. 1931.

Кенігсберг (217,1) 12·25 Шуберт-Мендельзон. **Липськ** (259,3) 11·30 Кантата Баха. 19·30 „Чи людство стає мудріше чи дурніше?" Діяльог. **Братислава** (278,8) 9·00 Реліг. музика. **Брно** (341,7) 19·30 „Пікова дама", опера Чайковського. **Штутгарт** (360,1) 2·45 Джез на 2 форт. **Гамбург** (372,2) 7·00 Концерт з корабля „Гамбург". 16·15 Орх. мандолінова. 18·30 Концерт на давних інструментах. **Букарешт** (394,2) 21·00 „Пімста лилика", оперетка Штравса. **Берлін** (419) 16·30 Концерт військової орхестри. **Харків** (426) 15·00, 20·00 Концерт. **Рим** (441,2) 21·00 Італійська музика. **Лянгенберг** (472,4) 20·00 „Тоска", опера Пучінія. **Прага** (486,2) 19·25 „Ріґолетто", опера Верді. **Міляно** (500,8) 20·45 „Норма", опера Белінія. **Відень** (516,4) 18·50 Квартет Ротшільда. 22·30 Джезбенд. **Рига** (524,5) 17·30 Симф. Моцарта. **Мінхен** (532,9) 15·35 Цитра. **Будапешт** (550,5) 19·10 Мадярські пісні. 20·30 Оперетка, опісля циганська музика. **Ослььо** (1071,4) 22·05 Камеральний концерт. **Калюндборг** (1153,8) 22·10 Російська музика. **Москва** (1481) 19·30 Концерт. 20·30 Відчит.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 19. IX. 1931.

Львів (380,7) 11·58 Астрономічний час. 12·10 Концерт грамофонових плит. 13·10 Тр. з Варшави. 14·50 Тр. з Варшави: Господарський комунікат. 15·10 Музика з грамофонових плит. 15·45 Спортова скринька. 16·00 Програма для дітвори. 16·30 Концерт для молоді. 16·50 Тр. з Катовиць: Відчит інж. Нітча. 17·15 Легко-атлетичні змагання. 17·35 Тр. з Варшави: Відчит. 18·30 Господарський перегляд. 19·00 Всячина. 19·50 Комунікат метеорольогічного інституту. 20·00 Пресовий радієвий дневник. 20·15 Тр. з Варшави: Легка музика. (Ріхтер, Кальман, Юновіч). 22·00 Тр. з Варшави: „На овиді". 23·00 Легка танкова музика з „Шкотської каварні".

Неділя, 20. IX. 1931.

Львів (380,7) 10·00 Богослуження із львівської катедри. 11·58 Астрономічний час з Варшави. 12·10 Ранок з варш. фільм. 14·00, 14·30 Комунікати. 14·50 Рільничі відч. і пісні з Варшави. 15·50, 16·20, 19·25, 19·50 Музика з грам. плит. 14·35 Домовий бюджет в сучасних життєвих умовинах, виг. Шенк. 16·00 Діяльог „Нові підстави польської торговлі овочами". 16·40 Програма для старших дітей. 17·10 „Старі пісоньки" (тенор, форт.). 17·40 Концерт мандоліністів „Серенада". 18·20 Почтова скринька. 18·35 Дальший концерт мандоліністів. 19·00 Всячина. 19·20 Комунікат з Варшави. 19·35 Гумореска. 19·55—22·25 Трансмісії з Варшави. 22·30 Співацький речиталь з Кракова. 23·00—24·00 Танкова музика із „Шкотської каварні" у Львові.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кружок „Рідної Школи" в Перемишлі влаштовує в неділю 20. ц. м ювилейне свято 50-ліття „Рідної Школи". Свято розпічнеться Службою Божою в год. 12-ій в катедральній церкві. Після Служби Божої панахида за померших членів. — Продовження свята цьогож дня на військовому стадіоні в год. 2·30 пополудні. — **Старшина Кружка.** 499

Присилайте передплату!

Український Театр під адм. проводом І. Волощука.

ЛЮБАЧІВ:

19. IX. День і ніч.

20. IX. Ой не ходи Грицю.

У підготовці: 1) Вояка парижі Мадагаскару, 2) Мисль-Андреєва, 3) Дон Жуан і 4) Альрауне по повісти Еверса. — Склад театру: пані: Кіреньска, Істоміна, Іванчуківна, Кемпе-Маскота і інші. панове: Кемпе, Опар, Радванський, Тимчук, Турченко, Шашаровський і ін. Театр обїздить під адм. проводом відомого адміністратора бувшого театру ім. І. Тобілевича І. Волощука. Театр прийме молоду, пристійну, інтеліґентну панночку „сопран" на ролі субреток і трьох музиків а саме: II. скрипка, челльо і джез. Оферти надсилати на адресу оголошенй в часописях. 449

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик, прецизійні, продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5.** 130

ДО ВСЕЧЕСНІШИХ ОТЦІВ ПАРОХІВ. Двох інвалідів У. Г. А., що займаються продажю девоціоналій, звертаються отсим до Всч. Отців Парохів з проханням повідомляти їх про речинець св. місій, які відбуваються в їхніх парохіях та цим робом дати їм змогу чесним способом заробити собі й рідним на прожиток. Повідомлення просимо слати бодай на тиждень перед св. місією на адресу: Яків Л., Запитів, п. Підліски Малі. 3—3

З ПОВНОЮ СУДОВОЮ і 2-літньою адвокатською практикою на провінції пошукую посади конципієнта у Львові або на провінції. — Зголошення: Ворона Іван, Львів, св. Софії 25. 501

ПРИЙМУ на станцію ученицю або студентку. Харч дуже добрий. — Несьвятовська, вул. Копцова 4. II. двері 7. 502 1—2

ПОТРІБНА на провінцію учителька з фортепяном, якій можнаби поручити науку й догляд над 8-літнім хлопчиком. — Листи до Адміністрації „Діла" під „Погідна вдача". 503 1—2

АБСОЛЬВЕНТ гімназійний обійме посаду домового інструктора. Невеликі вимагання — Зголошення пересилати до Адм. „Діла" під „Абсольвент". 504 1—2

ПЕДАНТ. Зіморовича 10. відновляє та консервує НАПРОЧУД новим способом клюбові меблі та всілякі предмети зі шкіри. Очікуємо візвання. Тел. 49—71. 474 3—3

1—2 ПОКОЇ умебльовані до винайму. — Генінга 8. 505

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

НАКЛАДНЯ SCHERL у БЕРЛІНІ

поручає слідуючі свої видавництва:

Berliner Lokalanzeiger, Der Tag, Berliner Nachtausgabe, Der Montag, Die Woche, Die Gartenlaube, Filmwelt, Sport im Bild, Scherls Magazin, Allgemeiner Wegweiser, Praktischer Wegweiser.

Адреса всіх видавництв така:

BERLIN SW 68, Zimmerstrasse 35—41.

В переписці треба зазначувати:

Ausland-Abteilung. Місця платности в Польщі: Банк для торговлі та промислу, Познань (чекове конто в ПКО ч. 200.490). Почтове конто у Берліні: **Berlin, N-o 3.111.** 93—?

II. РІК ВИДАННЯ.

КІНО ч. 18. вже вийшло і можна його набути по всіх книгарнях, кіосках і бюрах денників. **Ціна 55 сот.**

Замовляти: „КІНО", Львів, вул. Бляхарська ч. 8. 2—3

Найдешевші книжки!

МИХАЙЛО ВОЗНЯК

ІВ. БЕЛЕЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ

До звязків Галичини з Наддніпрянщиною. — Ціна 50 сот., з почт. пересилкою 70 сот.

ШЕВЧЕНКО і КНЯЖНА РЕПНІНА

Ціна 1·50 зол., на почт. перес. 50 сот.

МИКОЛА МАТІЇВ-МЕЛЬНИК

КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР

Ціна 50 сот., з почтовою перес. 70 сот.

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

СМІХ ЗЕМЛІ

Ціна 1·50 зол., з почт. перес. 2·10 зол.

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО

Спогади І. ІІ. і ІІІ. часть

Ціна 8·— золотих — без пересилки

АЛЬФОНС ДОДЕ

МАЦІЦЬКИЙ

Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3·— зол., з почт. пересилкою 4·— зол.

Можна дістати в Адм. „Діла"

Львів, Ринок 10. II. п.

або в книгарнях.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.